

CUPRINS

PARTEA I. TEORIA GENERALĂ	1
Capitolul I. Proiectul european	1
Secțiunea 1. Preliminarii	1
Secțiunea a 2-a. Europa, după cel de-al Doilea Război Mondial	3
Secțiunea a 3-a. Tratatul de instituire a Comunității Economice a Cărbunelui și Oțelului (CECO) – 18 aprilie 1951	6
Secțiunea a 4-a. Tratatul de la Roma – 25 martie 1957	8
Secțiunea a 5-a. Tratatul și alte acte modificatoare ale tratatelor instituite	10
Secțiunea a 6-a. Actul Unic European – 17 și 28 februarie 1986	11
Capitolul al II-lea. Uniunea Europeană, de la Maastricht la Lisabona	13
Secțiunea 1. Tratatul de la Maastricht – 7 februarie 1992	13
§1. Preliminarii	13
§2. Obiectivele Uniunii	15
§3. Elemente inovatoare introduse prin Tratatul de la Maastricht	16
§4. Tratatul de la Amsterdam – 2 octombrie 1997	18
§5. Tratatul de la Nisa – 26 februarie 2001	21
§6. Nevoia de reforme instituționale	23
§7. Tratatul de instituire a unei Constituții pentru Europa – 29 octombrie 2004	26
Secțiunea a 2-a. Tratatul de la Lisabona	27
§1. Preliminarii	27
§2. Prevederile și structura Tratatului privind Uniunea Europeană	28
§3. Reforma instituțională instituită prin Titlul III din Tratatul privind Uniunea Europeană	31
§4. Tratatul privind Funcționarea Uniunii Europene	38
Secțiunea a 3-a. Aderarea de noi state și părăsirea Uniunii	42
§1. Criteriile de la Copenhaga	42
§2. Etapele aderării	44
§3. România în Uniunea Europeană	45
3.1. Istoric	45
3.2. Negocieri de capitole	46
3.3. Tratatul de aderare	47

3.4. Contextul în care România a deținut președinția Consiliului Uniunii	49
3.5. Teme prioritare și domenii de interes stabilite de România la momentul 2019	50
3.6. Rezultatele președinției României la Consiliul Uniunii, într-un context vulnerabil	51
§4. Părăsirea voluntară a Uniunii	52
§5. Excluderea unui stat din Uniune	53
§6. Brexit și implicațiile asupra integrării europene	54
6.1. Istoricul relațiilor	54
6.2. Retragerea din Uniune	58
6.3. Uniunea în 27 de membri	61
Secțiunea a 4-a. Acțiunea externă a Uniunii	65
Secțiunea a 5-a. Criza datoriilor suverane și dezvoltarea Uniunii Europene după 2008	66
§1. Criza economică	66
§2. Mecanismul european de stabilitate	67
Secțiunea a 6-a. Criza medicală provocată de COVID-19	68
Capitolul al III-lea. Izvoarele dreptului european	71
Secțiunea 1. Ordinea juridică a Uniunii Europene	71
Secțiunea a 2-a. Izvoarele dreptului Uniunii Europene	73
§1. Dreptul primar al Uniunii Europene. Tratatetele	74
1.1. Tratatetele fondatoare sau institutive	75
1.2. Tratatetele modificatoare	75
1.3. Tratatetele de aderare	77
§2. Dreptul derivat al Uniunii Europene	78
2.1. Regulamentul	79
2.2. Directiva	81
2.3. Decizia	85
§3. Acte juridice fără putere obligatorie	86
§4. Actele atipice ale instituțiilor Uniunii Europene. <i>Soft law</i>	87
§5. Dreptul complementar al Uniunii Europene	88
5.1. Acordurile internaționale ale Uniunii Europene	88
5.2. Principiile generale ale dreptului Uniunii Europene	89
5.3. Jurisprudența Curții de Justiție a Uniunii Europene	90

Secțiunea a 3-a. Efectele legislației Uniunii Europene în sistemele juridice naționale ale statelor membre _____	90
§1. Supremația dreptului Uniunii Europene _____	90
§2. Aplicabilitatea directă a dreptului Uniunii Europene _____	94
2.1. Tratatul Uniunii Europene _____	95
2.2. Regulamentele _____	96
2.3. Directivele _____	97
2.3.1. Efectul direct vertical ascendent _____	98
2.3.2. Efectul direct vertical descendent _____	99
2.3.3. Efectul direct orizontal _____	100
2.3.4. Efectul indirect de interpretare armonioasă a legislației interne în conformitate cu prevederile directivei _____	101
2.3.5. Răspunderea statului membru pentru încălcarea dreptului UE _____	103
2.4. Deciziile _____	105
Capitolul al IV-lea. Principii specifice dreptului Uniunii Europene _____	107
Secțiunea 1. Noțiuni generale _____	107
Secțiunea a 2-a. Principiul atribuirii competențelor _____	108
§1. Competențele exclusive ale Uniunii Europene _____	110
§2. Competențele partajate _____	111
§3. Competențele de sprijinire, coordonare și completare _____	112
§4. Clauza de flexibilitate – art. 352 TFUE _____	113
Secțiunea a 3-a. Principiul subsidiarității _____	115
§1. Noțiuni generale _____	115
§2. Aspecte practice privind noțiunea de <i>smart regulation</i> _____	118
§3. Raportul anual prezentat de Comisie privind principiile subsidiarității și proporționalității _____	120
Secțiunea a 4-a. Principiul proporționalității _____	121
Secțiunea a 5-a. Principiul respectării drepturilor omului _____	123
Secțiunea a 6-a. Principiul transparenței și al democrației _____	126
Secțiunea a 7-a. Principiul egalității de tratament _____	127
Secțiunea a 8-a. Principiul solidarității _____	127
PARTEA A II-A. INSTITUȚIILE UNIUNII EUROPENE _____	129
Capitolul al V-lea. Instituțiile Uniunii Europene _____	129
Secțiunea 1. Aspecte generale _____	129

Secțiunea a 2-a. Cadrul instituțional _____	130
Secțiunea a 3-a. Funcțiile instituțiilor _____	131
Secțiunea a 4-a. Caracteristicile instituțiilor _____	131
Secțiunea a 5-a. Principiile funcționării instituțiilor _____	132

Capitolul al VI-lea. Parlamentul European _____ 134

Secțiunea 1. Reglementarea din Tratatul privind Uniunea Europeană _____	134
Secțiunea a 2-a. Evoluția istorică a Parlamentul European _____	135
§1. Adunarea comună: o cale spre un model federal? _____	135
§2. Propuneri privind alegerile directe _____	136
§3. Prevederi bugetare: reforme impuse prin tratat în 1970 și 1975 _____	138
§4. Procedura concilierii în cazul neînțelegerilor dintre instituțiile comunitare și situații conflictuale _____	139
§5. Evoluții și extinderi de atribuții stabilite prin tratate _____	141
5.1. Tratatul de la Maastricht _____	141
5.2. Tratatul de la Amsterdam _____	142
Secțiunea a 3-a. Parlamentarul european _____	142
Secțiunea a 4-a. Organizare și funcționare internă _____	144
§1. Organizarea internă a Parlamentului _____	145
1.1. Biroul _____	145
1.2. Conferința Președinților _____	147
1.3. Grupurile politice _____	148
1.4. Comisiile permanente _____	150
§2. Funcționarea Parlamentului European _____	153
Secțiunea a 5-a. Atribuțiile Parlamentului European _____	154
§1. Considerații introductive _____	154
§2. Atribuțiile legislative ale Parlamentului European _____	154
§3. Atribuția de control politic și de avocat al poporului _____	156
§4. Atribuția bugetară a Parlamentului European _____	158
§5. Atribuții consultative și de relații externe _____	159
§6. Alte atribuții _____	161
Secțiunea a 6-a. Parlamentul European, participant la realizarea justiției în Uniunea Europeană _____	162
§1. Procedura reglementată de Regulamentul Parlamentului _____	162
§2. Acțiunea în anulare _____	163
2.1. Considerații generale _____	163

2.2. Cazuri recente de acțiuni în anulare introduse de către Parlamentul European _____	165
§3. Cauze recente privind acțiuni în anulare introduse împotriva actelor Parlamentului European _____	168
§4. Acțiunea în constatarea abținerii de a acționa _____	170
§5. Hotărâri preliminare referitoare la actele Parlamentului _____	172
§6. Litigii de muncă; acțiuni îndreptate împotriva Parlamentului _____	174
§7. Influența Parlamentului European în constituirea Curții de Justiție _____	174
§8. Controlul subsidiarității. Rolul parlamentelor naționale _____	175
Capitolul al VII-lea. Consiliul European _____	176
Secțiunea 1. Reglementarea din Tratatul privind Uniunea Europeană _____	176
Secțiunea a 2-a. Evoluție istorică _____	177
Secțiunea a 3-a. Componentă și funcționare _____	178
Secțiunea a 4-a. Atribuții _____	180
Capitolul al VIII-lea. Consiliul Uniunii Europene _____	181
Secțiunea 1. Reglementarea din Tratatul privind Uniunea Europeană _____	181
Secțiunea a 2-a. Organizarea internă a Consiliului _____	182
§1. Noțiuni generale _____	182
§2. Președinția rotativă a Consiliului Uniunii _____	183
§3. Formațiunile de lucru ale Consiliului _____	184
Secțiunea a 3-a. Reguli de procedură _____	186
Secțiunea a 4-a. Atribuțiile Consiliului _____	188
§1. Atribuții legislative și bugetare _____	188
§2. Solicitare de propuneri legislative _____	189
§3. Atribuții de încheiere _____	189
§4. Atribuții de numire _____	189
§5. Atribuții de coordonare _____	190
Capitolul al IX-lea. Comisia Europeană _____	191
Secțiunea 1. Cadrul instituțional, juridic și noțiune _____	191
Secțiunea a 2-a. Structura organizatorică _____	192
§1. Componentă _____	192
§2. Procedura de constituire a Comisiei Europene _____	193

§3. Colegiul comisarilor _____	194
§4. Președintele Comisiei Europene _____	197
§5. Departamentele și agențiile Comisiei _____	199
§6. Reprezentanțele și delegațiile Comisiei _____	200
Secțiunea a 3-a. Comisarul european _____	200
§1. Mandatul Comisarilor europeni _____	200
§2. Statutul juridic al comisarilor europeni _____	202
Secțiunea a 4-a. Funcționarea Comisiei _____	203
§1. Procedura orală _____	203
§2. Procedura scrisă _____	205
§3. Procedura de abilitare _____	206
§4. Procedura de delegare _____	206
§5. Autentificarea actelor adoptate _____	206
Secțiunea a 5-a. Atribuțiile Comisiei _____	208
§1. Drept de inițiativă legislativă _____	208
§2. Competențe de executare _____	209
§3. Competența de a adopta acte fără caracter legislativ _____	210
§4. Atribuțiile conferite pentru punerea în aplicare a actelor legislative _____	210
§5. Atribuții de recomandare și aviz _____	211
§6. Competențe de reprezentare _____	211
§7. Atribuții de control _____	212
Capitolul al X-lea. Curtea de Justiție a Uniunii Europene _____	220
Secțiunea 1. Evoluția istorică a Curții de Justiție a Uniunii Europene _____	220
§1. Reforma sistemului judiciar la nivelul Uniunii Europene _____	221
Secțiunea a 2-a. Noțiune _____	223
Secțiunea a 3-a. Cadrul juridic _____	224
Secțiunea a 4-a. Curtea de justiție _____	225
§1. Componentă _____	225
1.1. Avocații generali _____	226
§2. Mandatul membrilor Curții de Justiție _____	227
§3. Competențele Curții de Justiție _____	228
Secțiunea a 5-a. Tribunalul _____	231
§1. Componentă _____	231
§2. Competențele Tribunalului _____	233
Secțiunea a 6-a. Tribunalele specializate. Tribunalul Funcției Publice _____	235

Secțiunea a 7-a. Principalele acțiuni exercitate în fața Curții de Justiție a Uniunii Europene _____	236
§1. Acțiunile în constatarea neîndeplinirii obligațiilor _____	236
§2. Acțiunile în anulare _____	239
§3. Acțiunile în constatarea abținerii nejustificate de a hotărî _____	242
§4. Acțiunile preliminare _____	243
4.1. Procedura trimerilor preliminare _____	245
4.2. Obiectul trimerii preliminare _____	248
4.3. Efectul și natura hotărârii preliminare _____	250
4.4. Experițe naționale privind trimerile preliminare _____	251
Capitolul al XI-lea. Curtea de Conturi _____	253
Secțiunea 1. Considerații introductive _____	253
§1. Cadrul juridic _____	254
§2. Noțiuni _____	255
Secțiunea a 2-a. Structura organizatorică _____	255
§1. Componentă _____	255
§2. Mandatul membrilor Curții _____	256
2.1. Statutul membrilor _____	257
§3. Organizare _____	257
Secțiunea a 3-a. Atribuții _____	258
§1. Rapoartele și avizele Curții de Conturi _____	260
Capitolul al XII-lea. Banca Centrală Europeană _____	262
Secțiunea 1. Considerații introductive _____	262
§1. Cadrul juridic _____	263
§2. Noțiuni _____	264
Secțiunea a 2-a. Structura organizatorică _____	264
Secțiunea a 3-a. Atribuții _____	265
§1. Atribuții monetare _____	265
§2. Atribuții consultative _____	267
§3. Alte atribuții _____	267
PARTEA A III-A. PIAȚA INTERNĂ ȘI LIBERTĂȚILE _____	269
Capitolul al XIII-lea. Piața internă _____	269
Secțiunea 1. Considerații introductive _____	270
§1. Istoric _____	270

§2. Delimitarea conceptelor de piață comună, piață unică și piață internă _____	272
Secțiunea a 2-a. Cadrul juridic _____	272
Secțiunea a 3-a. Libera circulație a mărfurilor _____	274
§1. Cadrul juridic _____	274
§2. Noțiuni _____	274
§3. Uniunea vamală – art. 30-33 TFUE _____	276
§4. Interzicerea între statele membre a restricțiilor cantitative și a măsurilor cu efect echivalent – art. 34-35 TFUE _____	279
4.1. Cauze care justifică interdicțiile sau restricțiile la libera circulație a mărfurilor – art. 36 TFUE _____	283
§5. Nediscriminarea fiscală – art. 110 TFUE _____	286
5.1. Cauza <i>Tatu</i> _____	287
Secțiunea a 4-a. Libera circulație a persoanelor _____	290
§1. Considerații introductive _____	290
§2. Cadrul juridic _____	290
§3. Sfera de aplicare a art. 45 TFUE _____	291
3.1. Noțiunea de lucrător _____	292
3.2. Cauza <i>Bosman</i> – eliminarea obstacolelor în calea accesului pe piața muncii _____	294
§4. Politica în domeniul securității sociale – art. 48 TFUE _____	295
§5. Directiva 2004/38/CE: Dreptul de intrare și de ședere al lucrătorilor și al familiilor acestora _____	296
§6. Excepții de la libera circulație a lucrătorilor _____	298
6.1. Excepția privind încadrarea în administrația publică _____	298
6.2. Restricții justificate de motive de ordine publică, siguranță publică și sănătate publică _____	303
§7. Măsurile tranzitorii privind libera circulație a lucrătorilor _____	305
7.1. Dreptul statelor membre de a introduce măsuri de liberalizare progresivă a accesului la piața muncii _____	305
7.2. Măsuri tranzitorii aplicabile cetățenilor români _____	307
Secțiunea a 5-a. Libertatea de stabilire și libera prestare a serviciilor _____	310
§1. Considerații introductive _____	310
§2. Delimitare conceptuală privind mobilitatea lucrătorilor, întreprinderilor și a profesioniștilor în UE _____	310

§3. Libertatea de stabilire – art. 49-55 TFUE _____	312
3.1. Recunoașterea reciprocă a diplomelor, a certificatelor și a altor titluri de calificare – art. 53 TFUE _____	315
3.2. Excepții de la libertatea de stabilire și de la libera prestare a serviciilor – art. 51-52 TFUE _____	315
§4. Libera prestare a serviciilor _____	317
4.1. Restricții la libera circulație a serviciilor _____	320
Secțiunea a 6-a. Libera circulație a capitalurilor _____	321
§1. Considerații introductive _____	321
§2. Cadrul juridic _____	321
§3. Noțiunile de capital și plăți _____	323
§4. Excepții și restricții justificate de la libera circulație a capitalurilor _____	325
BIBLIOGRAFIE _____	327

Gabriel-Liviu ISPAS
Daniela PANC

Drept instituțional al Uniunii Europene

Ediția a II-a revizuită și adăugită

Editura
Stamangiu
2021

§1. Organizarea internă a Parlamentului

Din punct de vedere al **organizării interne**, Parlamentul European cuprinde:

- a) un Birou;
- b) Conferința președinților;
- c) Comisii permanente, temporare și ad-hoc;
- d) Grupuri politice parlamentare.

1.1. Biroul

Președintele^[1], 14 vicepreședinți și 5 chestori sunt aleși de către Parlament prin scrutin secret, pentru o perioadă de 2 ani și jumătate. Ei formează **Biroul**, în cadrul căruia chestorii au un drept de vot consultativ, în chestiunile administrative și financiare legate de membri și de statutul acestora^[2]. Nominalizările pentru funcția de Președinte se fac de grupurile politice parlamentare sau de un număr de minimum 40 de deputați europeni. Pentru alegerea Președintelui este necesară obținerea majorității absolute a voturilor exprimate (art. 16 din Regulamentul Parlamentului European). În cazul în care după trei tururi de scrutin nu se îndeplinește această condiție, în al patrulea tur de scrutin vor participa doar primii doi clasați, iar în cazul în care numărul de voturi este egal, este declarat ales candidatul cel mai în vârstă.

În ceea ce privește Președintele^[3] Parlamentului European, acesta coordonează ansamblul activităților Parlamentului, prezidează sesiunile plenare, reuniunile Biroului și ale Conferinței președinților grupurilor parlamentare și confirmă formal adoptarea bugetului. Totodată, reprezintă Parlamentul European în relațiile internaționale și în relația cu alte instituții comunitare^[4]. Întrucât mandatul Președintelui este de doi ani și jumătate, cu posibilitatea de reînnoire, noi alegeri au loc la jumătatea mandatului.

Competențele Președintelui Parlamentului European, conform art. 22 din **Regulamentul Parlamentului European**, sunt:

- a) conduce toate activitățile Parlamentului și ale organelor sale în conformitate cu prezentul Regulament de procedură și dispune de toate compe-

[1] A. FUERA, *op. cit.*, 2016, p. 117.

[2] R. CORBETT, F. JACOBS, M. SHACKLETON, *op. cit.*, p. 109.

[3] A. FUERA, *op. cit.*, 2002, p. 88.

[4] G. FÁBIÁN, N. MIHU, E. VERESS, *op. cit.*, p. 98-99.

- tențele pentru a prezida dezbaterile Parlamentului și pentru a asigura buna desfășurare a acestora;
- b) deschide, suspendă și închide ședințele și hotărăște asupra admisibilității amendamentelor și a altor texte supuse la vot, precum și asupra admisibilității întrebărilor parlamentare; asigură respectarea prezentului regulament, menține ordinea, dă cuvântul vorbitorilor, declară închise dezbaterile, supune la vot chestiunile și anunță rezultatele votului; adresează comisiilor comunicările care sunt de competența acestora;
 - c) poate lua cuvântul în cadrul unei dezbateri numai pentru a face un rezumat al chestiunii în cauză și a cere să se revină la subiect. În cazul în care dorește să participe la dezbateri, Președintele părăsește fotoliul, pe care îl poate reocupa numai după încheierea dezbaterii privind chestiunea respectivă;
 - d) în relațiile internaționale, la ceremonii, în chestiunile administrative, judiciare sau financiare, Parlamentul este reprezentat de Președinte, care poate delega aceste competențe;
 - e) este responsabil pentru securitatea și inviolabilitatea clădirilor Parlamentului European.

În practică, Președintele nu prezidează toate ședințele, ci numai ședința inaugurală a sesiunilor plenare, reuniunile formale (în timpul cărora șefi de stat sau lideri politici se adresează Parlamentului reunit în plen) și cele în care au loc dezbateri importante sau se supun la vot proiecte sensibile. În rest, vicepreședinții sunt delegați să prezideze reuniunile sau să asigure reprezentarea Parlamentului în vizitele în străinătate.

Rolul Președintelui este mai vast decât indică în mod explicit Regulamentul, așa cum a fost citat mai sus. Președintele semnează adoptarea bugetului Uniunii Europene și este cosemnatar, împreună cu Președintele Consiliului, la toate actele legislative adoptate în cadrul procedurii de codecizie^[1]. Președintele Parlamentului prezidează Conferința Președinților, întâlnirile Biroului și conduce delegația Parlamentului European în Comitetul de Conciliere, deși această sarcină poate reveni deseori unuia dintre vicepreședinți.

Vicepreședinții, în număr de 14, sunt aleși ulterior alegerii Președintelui. Ierarhia acestora se stabilește în funcție de numărul de voturi primit. Competențele lor sunt de:

- a prezida ședințele, în locul Președintelui;

[1] R. CORBETT, F. JACOBS, M. SHACKLETON, *op. cit.*, p. 109.

- a reprezenta instituția în relațiile internaționale și vizitele oficiale;
- a lua parte la ședințele Biroului și de a îndeplini atribuțiile conferite^[1].

Chestorii se ocupă de chestiuni administrative și financiare direct legate de deputații europeni. Ei pot prezenta propuneri pentru modificarea Regulamentului adoptat de Birou. Chestorii se întâlnesc, de obicei, o dată pe lună. Parlamentul European alege chestorii după alegerea Președintelui și a celor 14 vice-președinți.

1.2. Conferința Președinților

Aceasta este alcătuită din Președintele Parlamentului și din președinții grupurilor politice parlamentare^[2].

Conferința este responsabilă pentru direcțiile politice generale atât în latura internă de activitate, cât și în relațiile internaționale și externe ale Parlamentului.

Funcțiile Conferinței președinților^[3]:

- a) asumă obligațiile atribuite de drept de Regulament;
- b) statuează asupra organizării lucrărilor Parlamentului și asupra problemelor aferente programării legislative;
- c) este organul competent în problemele cu privire la relațiile cu alte organe și instituții ale Uniunii Europene, precum și cu parlamentele naționale. Biroul desemnează doi vicepreședinți cu privire la relațiile cu parlamentele naționale, raportând regulat activitățile lor în acest domeniu Conferinței președinților;
- d) este organul competent în problemele cu privire la relațiile cu statele terțe și cu instituțiile și organizațiile din afara Uniunii;
- e) elaborează agenda pentru sesiunile plenare, stabilește orarul activității organismelor parlamentare și termenii de referință și dimensiunea comisiilor și delegațiilor parlamentare;
- f) face propuneri Biroului cu privire la problemele administrative și bugetare ale grupurilor politice;
- g) prezintă propuneri Parlamentului privind componența și competențele comisiilor de anchetă, ale comisiilor parlamentare mixte și ale delegațiilor permanente;

^[1] *Idem*, p. 111-112.

^[2] Art. 26 alin. (1) din Regulamentul de procedură al Parlamentului European.

^[3] Art. 27 din Regulamentul de procedură al Parlamentului European.

- h) organizează consultări structurate cu societatea civilă europeană;
- i) autorizează rapoartele din proprie inițiativă;
- j) hotărăște repartizarea locurilor în sala de ședințe.

1.3. Grupurile politice

În conformitate cu dispozițiile art. 33 din Regulamentul de procedură al Parlamentului European, deputații se pot organiza în grupuri, pe baza afinităților politice. În mod normal, nu este necesar ca Parlamentul să evalueze afinitățile politice ale membrilor unui grup. În cazul constituirii unui grup în aplicarea prezentului articol, deputații în cauză recunosc, prin definiție, că au aceleași afinități politice. Numai în cazul în care deputații în cauză neagă că au aceleași afinități politice este necesar ca Parlamentul să aprecieze dacă grupul a fost constituit în conformitate cu regulamentul^[1]. Constituirea unui grup politic se realizează prin declarație, care se înaintează Președintelui Parlamentului. Această declarație trebuie, în condițiile stipulate prin regulament, să cuprindă numele grupului, numărul membrilor, componența biroului și Președintele grupului. Declarația politică a unui grup prevede valorile pe care le susține grupul și principalele obiective politice pe care membrii săi intenționează să le urmeze împreună în exercitarea mandatului lor. Declarația descrie orientarea politică comună a grupului într-un mod substanțial, distinctiv și autentic. Din punct de vedere istoric, acestea au fost prevăzute încă din 1953, iar primele grupuri politice au fost cel al socialiștilor, al creștin-democraților și al liberalilor^[2].

Cei 705 de parlamentari europeni, deputați în Parlamentul European, se constituie în **grupuri** pe baza afinităților politice, și nu în funcție de naționalitate. Prima condiție pentru constituirea unui grup politic este ca acesta să fie format din deputații aleși în cel puțin un sfert din statele membre, numărul minim de deputați necesar pentru un grup politic fiind de 25. Aceștia nu pot face parte din mai multe grupuri politice. Deputații care nu aparțin niciunuia dintre aceste grupuri se numesc „deputați neafiliați”. Fiecare grup politic își asigură organizarea internă, prin desemnarea unui președinte (sau a doi președinți, în cazul anumitor grupuri), a unui birou și a unui secretariat. De asemenea, grupurile își recrutează propriul personal, iar deputații au asistenți parlamentari.

[1] Art. 33 alin. (1) din Regulamentul de procedură al Parlamentului European.

[2] R. CORBETT, F. JACOBS, M. SHACKLETON, *op. cit.*, p. 71-75.

Numai în cadrul acestor grupuri politice se constituie sub-grupuri naționale. Principiul dominant este acela potrivit căruia ideologia politică și apartenența la familiile democratice europene transcend naționalitatea fiecărui membru al instituției.

Grupurile politice sunt cele care decid care sunt chestiunile ce vor fi dezbătute în plen. Acestea pot, de asemenea, introduce amendamente la rapoartele care sunt votate. Cu ocazia săptămânilor de grup care, în general, preced perioadele de sesiune, fiecare grup politic coordonează și formulează poziții pe care le va susține ulterior în fața Parlamentului, cu privire la fiecare dintre subiectele aflate pe ordinea de zi. Deciziile în cadrul grupului se iau în urma unor dezbateri și niciun membru nu poate fi obligat să voteze altfel decât dorește.

În Parlamentul European nu există, în mod formal, majoritate și opoziție. De aceea, pentru promovarea unor acte normative sau poziții politice conforme ideologiei grupurilor politice, se procedează la negocieri permanente, menite a conduce la constituirea unor majorități ad-hoc. Asemenea negocieri se poartă de și între grupurile politice, pornindu-se de la pozițiile stabilite în cadrul fiecăruia. Ele conduc inevitabil la formule de compromis.

Coordonarea în cadrul grupului politic este impusă de nevoia asigurării coerenței în acțiunea sa politică și a utilizării maxime a forței sale de vot. În acest sens, înaintea sesiunilor (mini) plenare, toți membrii fiecărei familii politice se reunesc pentru a stabili linia politică în cadrul dezbaterilor plenare și la vot. În cazul unor teme mai delicate sau mai controversate, discuțiile în plenul grupului sunt precedate de întâlnirea Biroului acestuia cu șefii delegațiilor naționale.

Grupurile politice au un rol important în organizarea și în procesul decizional al Parlamentului European, desemnând membrii unităților funcționale (Comisii, Delegații interparlamentare, Grupuri de lucru etc.) și stabilind componența diferitelor structuri ale Parlamentului, asigurând o reprezentare echilibrată sub aspect politic, ideologic, național, de gen etc. la nivelul acestora. De asemenea, grupurile pot depune amendamente și rezoluții spre examinare în ședința plenară și pot solicita, prin intermediul președinților lor, suspendarea sau ridicarea unei ședințe sau votul prin apel nominal. Ele își stabilesc reprezentanții în negocieri și dezbateri.

Pentru legislatura 2019-2024, sunt organizate următoarele grupuri politice^[1]:

- a) PPE – Grupul Partidului Popular European (Creștin Democrat) cu un număr de 187 de membri;
- b) S&D – Grupul Alianței Progresiste a Socialiștilor și Democraților din Parlamentul European, cu un număr de 145 de membri;
- c) Renew Europe Group, cu un număr de 96 de membri;
- d) Grupul Verzilor/Alianța Liberă Europeană, cu un număr de 73 de membri;
- e) Grupul Identitate și Democrație, cu un număr de 75 de membri;
- f) Grupul Conservatorilor și Reformiștilor Europeni, cu un număr de 62 de membri;
- g) Grupul Confederal al Stângii Unite Europene/Stânga Verde Nordică, cu un număr de 39 de membri;
- i) neafiliați: 28 de parlamentari.

Cei 33 de parlamentari europeni care provin din România sunt afiliați la următoarele grupuri politice^[2]:

- a) PPE – Grupul Partidului Popular European (creștin democrat) – 14 membri, reprezentând Partidul Național Liberal, UDMR și Partidul Mișcarea Populară;
- b) S&D – Grupul Alianței Progresiste a Socialiștilor și Democraților din Parlamentul European – 10 membri, reprezentând Partidul Social Democrat;
- c) Renew Europe Group- 8 membri, reprezentând Alianța USR-Plus;
- d) CRE – Conservatori și Reformiști Europeni – 1 membru;

De remarcat este că grupul Renew Europe este condus de un deputat român, fost comisar european și prim-ministru în România, Dacian Cioloș.

1.4. Comisiile permanente

Parlamentul, în vederea organizării și desfășurării activității sale, înființează **comisii permanente**^[3].

Pentru a pregăti activitatea sesiunilor plenare ale Parlamentului, parlamentarii sunt repartizați unor anumite domenii de către Parlament, la propunerea Conferinței președinților. Aceștia sunt delegați de grupurile de care aparțin, în

^[1] Informații disponibile on-line la adresa <https://www.alegerile-europene.eu/rezultatele-alegerilor>.

^[2] Informații disponibile on-line la adresa <http://www.europarl.europa.eu/meps/ro/home>.

^[3] Informații disponibile on-line la adresa <http://www.europarl.europa.eu>.

cele 20 de **comisii permanente** și cele 3 **subcomisii**, care sunt responsabile pentru anumite domenii de specialitate și care sunt reprezentative pentru tendințele politice ale Parlamentului. O comisie permanentă este alcătuită din 25 până la 81 de deputați europeni și are un birou și un secretariat. Fiecare comisie își alege un președinte și un număr de vicepreședinți, în conformitate cu decizia Parlamentului, iar diversitatea Parlamentului trebuie să se reflecteze în componența biroului fiecărei comisii, în conformitate cu art. 204 din Regulament. **Comisiile parlamentare** se reunesc la convocarea președinților acestora sau la inițiativa Președintelui Parlamentului, o dată sau de două ori pe lună la Bruxelles și, în concordanță cu politica de transparență susținută de Parlament, dezbaterile acestora sunt publice.

În legislatura 2019-2024 există următoarele (i) comisii permanente^[1]:

- Afaceri Externe;
- Dezvoltare;
- Comerț internațional;
- Bugete;
- Control bugetar;
- Afaceri Economice și Monetare;
- Ocuparea forței de muncă și afaceri sociale;
- Mediu, sănătate publică și siguranță alimentară;
- Industrie, cercetare și energie;
- Piața internă și protecția consumatorilor;
- Transport și turism;
- Dezvoltare regională;
- Agricultură și dezvoltare rurală;
- Pescuit;
- Cultură și educație;
- Afaceri juridice;
- Libertăți civile, justiție și afaceri interne;
- Afaceri constituționale;
- Drepturile femeii și egalitatea de gen;
- Petiții.

[1] Informații disponibile on-line la adresa <https://www.europarl.europa.eu/news/ro/headlines/eu-affairs/20190711STO56847/faceti-cunostinta-cu-presedintii-comisiilor-parlamentare>.

(ii) și subcomisii:

- Drepturile omului;
- Securitate și apărare;
- Chestiuni fiscale.

Pe lângă aceste comisii, Parlamentul mai poate înființa și (i) **comisii temporare/speciale**, care se ocupă de probleme specifice:

- Inteligența artificială în era digitală;
- Lupta împotriva cancerului;
- Ingerințele externe în toate procesele democratice din cadrul Uniunii Europene, inclusiv dezinformarea,

(ii) precum și **comisii de anchetă**, care investighează cazurile de încălcare sau de aplicare defectuoasă a dreptului UE (Protecția animalelor în timpul transportului)^[1].

Comisiile parlamentare unite întrețin relațiile cu parlamentele statelor cu care Uniunea Europeană are acorduri de asociere. De asemenea, **delegațiile interparlamentare** fac același lucru pentru parlamentele multor altor țări și pentru organizațiile internaționale.

Activitatea deputaților în cadrul comisiilor parlamentare constă în elaborarea, modificarea și adoptarea de propuneri legislative și elaborarea de rapoarte din proprie inițiativă. În plus, aceștia examinează propunerile Comisiei și ale Consiliului și, dacă este cazul, întocmesc rapoarte care sunt prezentate în cadrul ședințelor plenare. Comisiile emit, de asemenea, avize pentru alte comisii.

De asemenea, Parlamentul poate înființa **comisii temporare**, pentru o perioadă de 12 luni, cu posibilitatea prelungirii existenței lor printr-o decizie a Parlamentului. Atribuțiile, competența și mandatul acestor comisii temporare vor fi stabilite la data deciziei de constituire, Parlamentul neavând posibilitatea să decidă ulterior restrângerea ori extinderea atribuțiilor acestora.

Cu titlu de exemplu, pot fi enumerate câteva comisii temporare care au fost constituite în următoarele domenii: Refacerea economică europeană (1983), Reușita Actului Unic european (1987), Ocuparea forței de muncă (1994-1995), Genetica umană (2001) etc.

[1] Informații disponibile on-line la adresa <https://www.europarl.europa.eu/committees/ro/anit/home/highlights>.

§2. Funcționarea Parlamentului European^[1]

O legislatură se întinde pe o perioadă de 5 ani, după finalizarea procedurilor de alegeri. În prima zi de marți, după ce au trecut 30 de zile de la organizarea alegerilor, Parlamentul se reunește pentru a-și începe mandatul. Sesiunile Parlamentului sunt anuale și, în conformitate cu art. 229 alin. (1) TFUE, Parlamentul se întrunește de plin drept, anual, în a doua zi de marți a lunii martie. Sesiunile plenare sunt conduse de președintele Parlamentului, iar ședințele se organizează la Strasbourg în fiecare lună, cu excepția lunii august, în reuniuni de 4 zile (luni-joi). Activitățile de plen sunt cele mai importante manifestări ale Parlamentului, în acest format fiind votate actele legislative și declarațiile oficiale ale instituției^[2].

Membrii Parlamentului European se întâlnesc în **ședință plenară**, timp de o săptămână pe lună, la Strasbourg. **Comisiile parlamentare** se întâlnesc în general două săptămâni pe lună la Bruxelles, pentru a ușura contactul cu Comisia și Consiliul European. Cea de a treia săptămână este rezervată **întâlnirilor grupurilor politice**, iar cea de a patra, ședinței plenare de la Strasbourg. Parlamentul mai are și întâlniri plenare suplimentare la Bruxelles, de 6 ori pe an.

Parlamentul poate fi convocat, cu titlu de excepție, în sesiuni extraordinare, la cererea majorității membrilor săi sau la solicitarea Consiliului ori a Comisiei și din inițiativa unei treimi din membrii săi.

Dezbaterile Parlamentului sunt publice. Parlamentul European este singura instituție care se întâlnește și își ține dezbaterile în public. Dezbaterile, opiniile și rezoluțiile Parlamentului se publică în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene.

Activitatea Parlamentului este susținută de un secretariat, condus de un Secretar General, numit de Birou, care își exercită funcțiile în deplină imparțialitate în toate consecințele, dar și de direcțiile de specialitate (pentru președinție, pentru afaceri interne, pentru politică externă, pentru informare, pentru politici de personal, pentru infrastructură și interpretare, pentru traducere și publicații oficiale, pentru activitate financiară).

[1] A. FUERA, *op. cit.*, 2002, p. 90.

[2] Informații disponibile on-line la adresa <https://www.europarl.europa.eu/about-parliament/ro/organisation-and-rules/how-plenary-works>.